

چه کسی وزیر علوم می شود؟

29 مرداد امسال مجلس شورای اسلامی با استیضاح، رضا فرجی دانا وزیر علوم، تحقیقات و فناوری را از سمت خود برکنار کرد اما تا امروز دولت یازدهم هیچگونه حرکتی برای معرفی فرد جایگزین وی از خود نشان نداده است و این احتمال می رود که حسن روحانی قصد دارد از تمام فرصت سه ماهه قانونی خود برای معرفی وزیر تا 29 آبان بهره ببرد.

جام جم آنلاین گزارش می دهد چه کسی وزیر علوم می شود؟

29 مرداد امسال مجلس شورای اسلامی با استیضاح، رضا فرجی دانا وزیر علوم، تحقیقات و فناوری را از سمت خود برکنار کرد اما تا امروز دولت یازدهم هیچگونه حرکتی برای معرفی فرد جایگزین وی از خود نشان نداده است و این احتمال می رود که حسن روحانی قصد دارد از تمام فرصت سه ماهه قانونی خود برای معرفی وزیر تا 29 آبان بهره ببرد.

به گزارش جام جم آنلاین، نمایندگان اصولگرای مجلس با عزل وزیر علوم در آستانه یکسالگی دولت تدبیر و امید نشان دادند پیام و سلیقه آنان در انتخاب وزرا در سطحی است که کار روحانی را برای معرفی جایگزین وی، سخت خواهد کرد. شاید به همین دلیل است که این روزها شاهد مطرح شدن اسامی متعدد از وزرای سابق گرفته تا نمایندگان کنونی مجلس، یا روسای دانشگاهها برای تصدی سمت وزارت علوم در روزنامه ها و دیگر رسانه ها هستیم. در میان این گزینه ها، علاوه بر محمدعلی نجفی سرپرست کنونی وزارت علوم، از افرادی همچون سورنا ستاری معاون علمی رئیس جمهور، محمد فرهادی وزیر اسبق بهداشت و درمان و رییس کنونی جمعیت هلال احمر، علیرضا منادی نماینده تبریز و عضو هیات رییس مجلس، مصطفی معین وزیر پیشین علوم و علی اکبر صالحی رییس سازمان انرژی اتمی نام برده می شود.

اما با وجود این گمانه زنی های رایج در محافل خبری و سیاسی، شاید اظهار نظر مجید انصاری معاون پارلمانی رییس جمهوری مبنی بر اینکه دولت قصد دارد از فرصت سه ماهه خود برای شناسایی و رایزنی با افراد برای رسیدن به پست وزارت استفاده کند، به واقعیت نزدیکتر باشد.

اظهارات مکرر رئیس جمهور و معاونین وی برای پاسخ به این سوال مهم که «حسن روحانی چه کسی را جایگزین فرجی دانا خواهد کرد؟»، موید آن است که دولت تمایل چندانی ندارد خط و مشی خود را در وزارت علوم تغییر دهد. در این زمینه، انصاری معاون پارلمانی رییس جمهور به صراحت گفته است گزینه بعدی قطعا کسی خواهد بود که تغییری در خط مشی وزارت علوم ایجاد نکند.

اما با وجود تاکید دولتی ها بر تغییر نکردن سیاستهای وزارت علوم پس از استیضاح فرجی دانا، کاملا آشکار است که این وزارتخانه در دوره جدید، شاهد تحولاتی خواهد بود و به احتمال قوی، کسی بر کرسی ریاست آن خواهد نشست که با پرهیز از حاشیه ها و جنجالهای سیاسی، به آرامش در دانشگاهها و شتاب بخشیدن به رشد علمی آن فکر کند.

این استدلال مبتنی بر چند پایه مهم است: نخست آنکه، روحانی که دولت خود را دولت تدبیر و امید می داند، در عمل نشان داده است که اهل چالش با مجلس نیست، و دیگر آنکه، قصد تشنج آفرینی در سطح جامعه را ندارد و نمی خواهد با تندروها همراهی کند.

چه بسا، با همین نگاه بود که رییس جمهوری حتی در جلسه مهم استیضاح فرجی دانا در مجلس حضور نیافت. بسیاری از ناظران بر این باورند که روحانی با وجود آنکه می دانست عدم حضورش در مجلس موجب حذف فرجی دانا از وزارت خواهد شد، اما این کار را با آگاهی انجام داد تا از یکسو، فضا را برای حضور اصلاح طلبان تندرو در کابینه اش تنگ کرده و آنها را به حاشیه براند و از سوی دیگر، به مجلس نشان دهد تا برای تعامل با آنها از آمادگی لازم برخوردار است.

بر همین اساس، انتصاب محمدعلی نجفی که یکی از اصلاح طلبان سرشناس به شمار می رود، به عنوان سرپرست وزارت علوم را نباید به معنای معرفی وی به عنوان وزیر به مجلس ارزیابی کرد.

بسیاری از ناظران معتقدند با توجه به اینکه نجفی به دلایل سیاسی، سال گذشته نتوانست رای اعتماد مجلس را برای تصدی وزارت آموزش و پرورش بدست آورد و اکنون با برکناری فرجی دانا، مجلس در موضع خود مصمم تر شده است، بسیار بعید به نظر می رسد که روحانی او را بار دیگر برای رای اعتماد به همین مجلس معرفی کند.

به عقیده آنها، نجفی به این خاطر به سرپرستی وزارت علوم منصوب شده است تا در آستانه سال تحصیلی جدید، تغییرات موردنظر دولت را در وزارت علوم و دانشگاهها انجام دهد تا وزیر جدید علوم هدف حملات و فشارهای مجلس قرار نگیرد.

شماری از کارشناسان می گویند در غیاب نجفی، احتمال می رود روحانی تحت فشار اصلاح طلبان، از افرادی همسو با تفکرات مصطفی معین در وزارت علوم و یا خود او در این وزارتخانه بهره بگیرد و در صورتی که مجلس به وی رای ندهد، رییس جمهوری بار دیگر برای مدت 3 ماه سرپرست برای این وزارتخانه تعیین کند. این استدلال، البته با شعارها و مشی شخصیتی و رفتاری روحانی همخوانی ندارد.

از سوی دیگر، نمایندگان مجلس نیز از همین حالا به صراحت پیامهای خود را در باره وزیر جدید علوم به رییس جمهوری اعلام کرده اند. حسین سبحانی نیا از اعضای هیات رئیسه مجلس در این باره گفته است: وزیر پیشنهادی علوم باید از حاشیه های سیاسی به دور باشد و تعهدات لازم را برای ایجاد فضایی امن در محیط دانشگاه ها به نمایندگان بدهد.

وی تاکید کرده است: مجلس به وزیری رای خواهد داد که از حاشیه های سیاسی دور بوده و بتواند در جهت ایجاد فضایی امن و دور از حاشیه سازی در دانشگاه ها به نمایندگان تضمین بدهد.

این عضو هیات رئیسه، خط قرمز نمایندگان را بکار نگرفتن عناصر فتنه در وزارت علوم و دانشگاهها عنوان کرده و به صراحت گفته است که اگر وزیر پیشنهادی حامی فتنه گران باشد، از مجلس رأی اعتماد نخواهد گرفت.

زهره طبیب زاده از اعضای جبهه پایداری مجلس که نقش کلیدی در استیضاح رضا فرجی دانا داشت نیز در خصوص گمانه زنی هایی که پیرامون شخص مورد نظر برای پست وزارت علوم می شود، گفته است مجلس به هیچ عنوان به افرادی که دارای جهت گیری خاص فکری و به دنبال ایجاد التهاب و تنش در فضای علمی و آموزشی کشور باشند، رای اعتماد نخواهد داد.

این نماینده یادآور شده است که نمایندگان در خصوص حفظ ارزش های دینی و علمی کشور شوخی ندارند و لذا به گزینه هایی که سابقه فعالیت در گروه های خاص فکری را داشته باشند چراغ سبز نشان نمی دهند.

علیرضا زاکانی نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی که در روز استیضاح رضا فرجی دانا به عنوان یکی از مخالفان اصلی وی سخن گفت نیز در تازه ترین اظهار نظر گفته است که مهمترین شاخص ما این است وزیری که پیشنهاد می شود، بتواند رشد علمی شتابان در دانشگاه را تشدید کند.

اینگونه اظهارنظرها گاه با صراحت در باره نام افراد هم مطرح است، نظیر حسینعلی حاجی دلیگانی نماینده شاهین شهر که گفته است دولت باید روی افرادی بجز محمدعلی نجفی سرپرست کنونی وزارت علوم برای معرفی وزیر جدید به مجلس حساب کند.

نظرات گزینه های مطرح

با این توصیف، از همین حالا باید پیش بینی کرد که برای تصدی وزارت علوم، افرادی نظیر نجفی و معین یا اصلا از سوی رییس جمهوری به مجلس معرفی نخواهند شد یا اگر هم بشوند، نخواهند توانست رای اعتماد لازم را از نمایندگان کسب کنند.

نجفی که چندماه پیش، از سمت معاونت رییس جمهوری و ریاست سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استعفا کرد و گفته شد که وی به دلایل شخصی و جسمی، از این مسئولیت کناره گرفته است، اخیرا معرفی خود به عنوان وزیر علوم را نیز « یک شوخی» توصیف کرده و گفته است: وزیر شدن من جدی نیست و این حرف ها واقعیت ندارد.

برخی گزینه های مطرح دیگر نیز که از نظر سیاسی، چهره های جنجالی شناخته نمی شوند، تاکید کرده اند که سودای وزارت علوم را در سر ندارند و تاکنون با آنان هیچگونه صحبتی هم نشده است.

علی اکبر صالحی یکی از این افراد است. یک مقام مسئول در جمعیت هلال احمر نیز در باره وزارت فرهادی گفته است که به هیچ عنوان چنین پیشنهادی تاکنون مطرح نشده است و دکتر فرهادی نیز تمایلی برای این کار ندارند.

به این ترتیب، در میان گزینه هایی که تاکنون نام آنها مطرح شده، به نظر می رسد فضا برای معرفی کسانی که دولت و مجلس آنها را قبول داشته و در میان دانشگاهیان نیز اعتبار داشته باشند، فراهم است.

یکی از افرادی که تاکنون نام آنها به عنوان گزینه وزارت علوم معرفی شده است و به نظر می رسد تا حدودی واجد ویژگیهای یادشده باشد، دکتر علی رضا منادی نماینده تبریز و عضو هیات رئیسه مجلس است که ریاست فراکسیون دانشگاهیان را نیز بر عهده دارد. او البته، تاکنون در این زمینه هیچ حرفی نزده است، اما منابع مطلع می گویند که برخی نمایندگان مجلس و تشکلهای دانشگاهی تلاش می کنند او را برای ورود به این عرصه متقاعد کرده و همزمان، رایزنی هایی را با دولت و مجلس آغاز کرده اند.

با این حال، باید منتظر ماند و دید در روزهای آینده چه نامهای دیگری مطرح می شود که هم بتوانند مقبول دولت باشند، هم رضایت مجلس را بدست آورند و هم از پشتیبانی جامعه دانشگاهی کشور بهره ببرند.

جام جم آنلاین